

TELEFONUNDERSØKELSE OM AKSJER OG AKSJESPARING

18.-21. august 2009

Rapport utarbeidet for
AksjeNorge

av Erik Dalen

26. august 2009

Postadresse: Boks 9143 Grønland, 0133 Oslo
Kontoradresse: Christian Krohgs gate 1
Telefon: 22 95 47 00, faks: 22 95 47 01
E-post: firmapost.norge@synovate.com
<http://www.synovate.no>

Innhold

INNLEDNING	1
OPPSUMMERING OG HOVEDKONKLUSJONER.	3
KOMMENTARER TIL RESULTATENE	4
BRUK AV SPAREFORMER (Tabell 1021)	4
HVORFOR SPARER MAN IKKE I AKSJER? (Tabell 1022.1-7)	6
INTERESSE FOR ØKT KUNNSKAP OM AKSJEMARKEDET OG AKSJESPA- RING (Tabell 1023)	8
FØLGER AV FINANSKRISEN (Tabell 1024-1026)	9
TABELLER	12
Feilmarginer ved rent lotterisk utvalg	13

INNLEDNING

På oppdrag fra AksjeNorge har Synovate Norge, tidligere Markeds- og Mediainstituttet - MMI - gjennomført denne undersøkelsen for å måle hvilke forhold som har betydning for folks tilbøyelighet til å spare i aksjer. Undersøkelsen er lagt opp med sikte på å samle informasjon om markedsprosessene som er relevant og anvendelig som underlag for utvikling av fremtidige informasjons- og markedsføringstiltak for å få nordmenn mer aktive på aksjemarkedet.

En tilsvarende undersøkelse ble gjennomført i månedsskiftet mai/ juni 2007. Selv om noen spørsmålsformuleringer er justert, vil det være mulig å vurdere endringer over tid på noen av spørsmålene. Ikke minst på bakgrunn av de meget store forandringer som har skjedd i forbindelse med finanskrisen siden forrige undersøkelse, vil det være spennende å avlese endringer i folks holdninger i denne perioden.

Spørsmålene som er stilt fremgår av spørreskjemaet bak i denne rapporten.

Undersøkelsen ble gjennomført som en del av vår omnibusundersøkelse pr. telefon i perioden som fremgår av forsiden av denne rapporten. I denne perioden har vi intervjuet et landsrepresentativt utvalg bestående av netto 1007 gjennomførte intervju. Ca. 700 intervju ble gjennomført med fastlinje telefon og ca. 300 med mobiltelefon, slik at vi også sikret deltagelse av personer som bor i husholdninger med kun mobiltelefon.

Ved resultatberegningen er det foretatt veiing med hensyn til kjønn, alder, kombinasjon av fem landsdeler (Oslo, Østlandet ellers (tom. Aust-Agder), Vestlandet (Vest-Agder - Sogn og Fjordane), Midt-Norge (Møre og Romsdal - Nord-Trøndelag) og Nord-Norge) og fire kommunetyper (primærnæringskommuner, industrikommuner, mindre tjenesteytingskommuner og store kommuner). Dette gjøres for at sammensetningen av utvalget med hensyn til disse faktorene er korrekt i henhold til offisiell statistikk ved resultatberegningene. Dette gjør vi for å redusere virkningene av åpenbare utvalgsskjevheter. Utvalgsbeskrivelse mhp. kjønn, alder, inntekt, utdanning og bosted før og etter veiing fremgår av tabellhodet i tabell 1021.

Fordi dette er en utvalgsundersøkelse, er resultatene beheftet med usikkerhet. Denne usikkerheten kan imidlertid beregnes. Vedlagt bakerst i rapporten finnes en tabell over feilmarginer ved forskjellige utvalgsstørrelser og observasjonsnivåer. Her kan man finne hvor store forskjellene mellom svarene i forskjellige kolonner i tabellene bør være for å være reelle. Som en tommefingerregel bør forskjeller i

totalkolonnen være større enn 3-4 prosentpoeng, og innen undergrupper større enn 7-8 prosentpoeng for å kunne tillegges noen betydning.

Tabellsamlingen inneholder svarfordelingene på spørsmålene i utvalget som helhet, og i undergrupper for kjønn, alder, familieinntekt, bosted etter landsdel og utdanning. I tillegg har vi sortert svarene etter partitilhørighet og etter hvilke spareformer de bruker.. Hver tabell går over tre sider.

Hovedkontaktperson for dette prosjektet har vært Turid Birkenes. Ansvarlig for planlegging, analyse og rapportering i Synovate Norge er direktør Erik Dalen.

OPPSUMMERING OG HOVEDKONKLUSJONER.

Denne undersøkelsen gir etter vår mening grunnlag for å trekke følgende hovedkonklusjoner:

- Aksjer i børsnoterte selskaper (21%), pensjonssparing i fond (19%), regelmessige innskudd i aksjefond (18%) og enkeltinnskudd i aksjefond (17%) blir benyttet av ca. 1 av 5 nordmenn over 15 år. Dette er omtrent på samme nivå som i 2007, dog 1-2 prosentpoeng lavere. Av de spareformer vi spør om er det imidlertid "Annen pensjonssparing" som flest (30%) oppgir at de benytter.
- De som ikke har aksjer i børsnoterte selskaper begrunner dette med at kunnskapen er lav. Frykten for tap er også utbredt.
- Bare 1/4 av befolkningen er interessert i å få økt kunnskap om aksjemarkedet og aksjesparing. De som ikke sparer i aksjer er mindre interessert i økt kunnskap enn de som allerede sparer.
- Finanskrisen har hatt moderat påvirkning av folks oppfatninger av aksjesparing. Minst 7 av 10 oppgir at den ikke har påvirket deres oppfatninger. Når det gjelder endringer i oppfatninger går de oftere i negativ retning enn positiv når det gjelder oppfatninger av aksjesparing. Det er påfallende at de som driver aksjesparing i dag er blitt mer positive under finanskrisen enn de som ikke sparer i aksjer.

KOMMENTARER TIL RESULTATENE

I det følgende skal vi kort kommentere resultatene fra undersøkelsen, slik at man kan tilegne seg disse uten å gå til tabellene. Resultatene vil bli kommentert i den rekkefølge spørsmålene er stilt. Vi vil legge vekt på å presentere alle hovedtall av interesse med grafikk og trekke hovedkonklusjoner. Tabellvedlegget er velegnet for mer inngående studier av de enkelte spørsmål, og bør selvfølgelig studeres for dypere analyser av f.eks. forskjeller i svar mellom undergrupper av spurte.

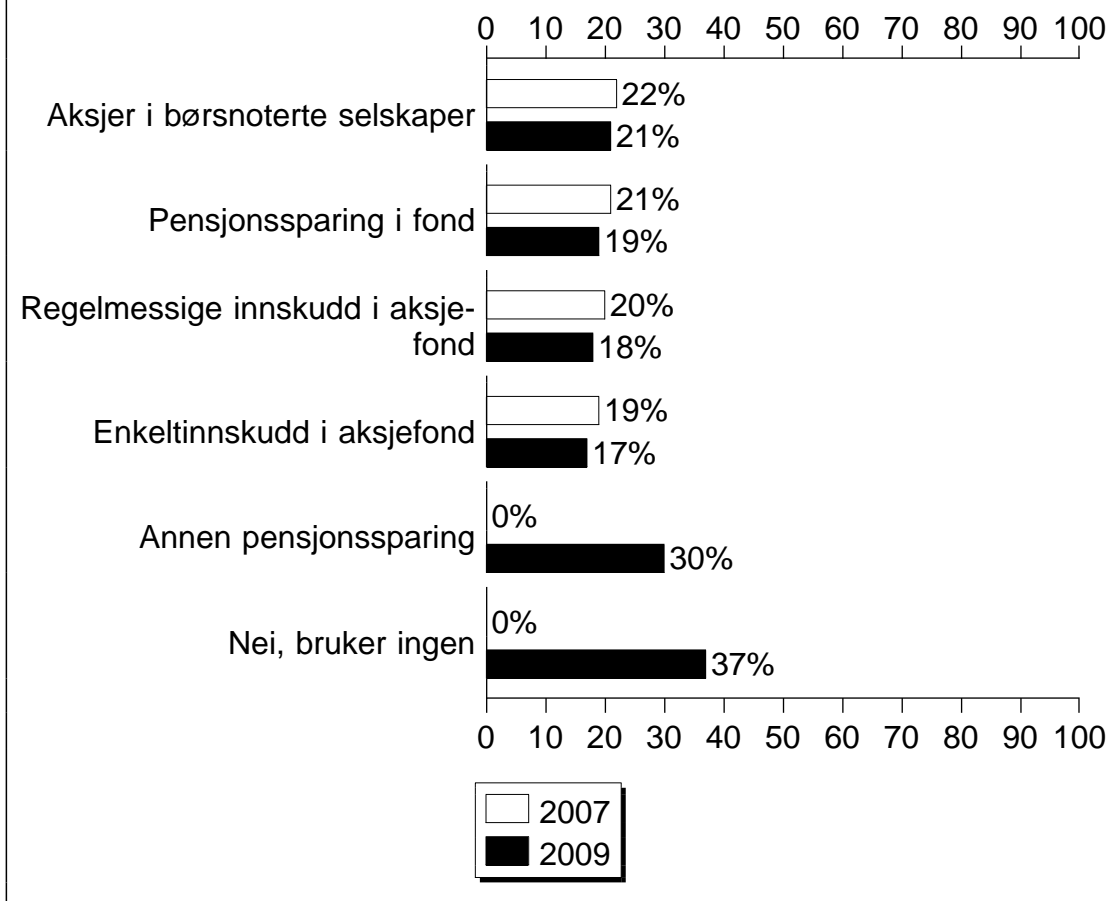
BRUK AV SPAREFORMER (Tabell 1021)

Som bakgrunnskunnskap om befolkningens sparevaner, er det viktig å kjenne til hvilke former for sparing folk benytter seg av. I undersøkelsen i 2007 spurte vi om bruk av flere spareformer enn vi har gjort i denne undersøkelsen, der vi først og fremst har konsentrert oss om forskjellige former for sparing i aksjer.

I nedenstående diagram ser vi at vi i selve spørsmålsstillingen har formulert alternativene noe restriktivt for å tilpasse dem til vårt formål. Vi spør f.eks. om "aksjer i børsnoterte selskaper", ikke om aksjer i andre selskaper. Vi spør om "regelmessige innskudd i aksjefond" og i tillegg om "enkeltinnskudd i aksjefond".

Det er som vi ser bare små forskjeller i andeler som oppgir at de bruker de forskjellige former for sparing i aksjer som vi har spurt om. Vi noterer at 21% bruker aksjer i børsnoterte selskaper og 18% regelmessige innskudd i aksjefond. Det er bare små endringer i sparefrekvens siden 2007.

Bruker du selv noen av følgende former for sparing?

Som vi ser, er det flere (30%) som oppgir at de driver "annen pensjonssparing". Denne spareformen ble det ikke spurt om i 2007.

Sparing i aksjer i børsnoterte selskaper er mer utbredt blant menn (27%) enn blant kvinner (16%). Videre finner vi at denne spareformen brukes oftere jo eldre de spurte er. Blant folk over 60 år er det 27% som sparer i aksjer i børsnoterte selskaper. Vi finner også at folk som tjener godt sparer i slike aksjer hyppigere enn gjennomsnittet. Regelmessig innskudd i aksjefond er noe mer utbredt blant folk i alderen 40-59 år enn andre og blant folk med høy utdanning. Det samme mønsteret finner vi for enkeltinnskudd i aksjefond.

Når det gjelder de andre spareformene, brukes også de av menn mer enn kvinner, folk med høy inntekt og høy utdanning mer enn folk med lav inntekt og lav utdanning. Like systematiske forskjeller er det ikke for annen pensjonssparing, der det er folk i de midlere aldersgruppene som utmerker seg, men også folk med høy inntekt og utdanning.

Det ser ut til å være betydelig dobbeltdekning når det gjelder bruk av spareformer. Det ser vi når 30-40% av de som bruker en spareform, bruker hver av de øvrige.

Hvis man hadde ventet seg at finanskrisen skulle ha påvirket bruk av aksjespareformer, viser det seg å ikke være tilfellet. Dette harmonerer vel med det inntrykk finanssektoren har rapportert om underveis med fallende aksjekurser, at f.eks. fondssparing har holdt seg oppe selv om verdien av andelene har gått ned sammen med aksjekursene.

HVORFOR SPARER MAN IKKE I AKSJER? (Tabell 1022.1-7)

De neste spørsmålet i undersøkelsen tok sikte på å avdekke hvilke barrierer som er de høyeste for dem som ikke sparer i aksjer i dag.

For å kartlegge barrierene leste intervjuerne opp noen begrunnelser til ikke å spare i aksjer som ble lest opp for de spurte en og en, hvorefter de skulle angi hvor viktig hver var for ikke å spare i aksjer i henhold til en skala som så slik ut:

Meget viktig = 1

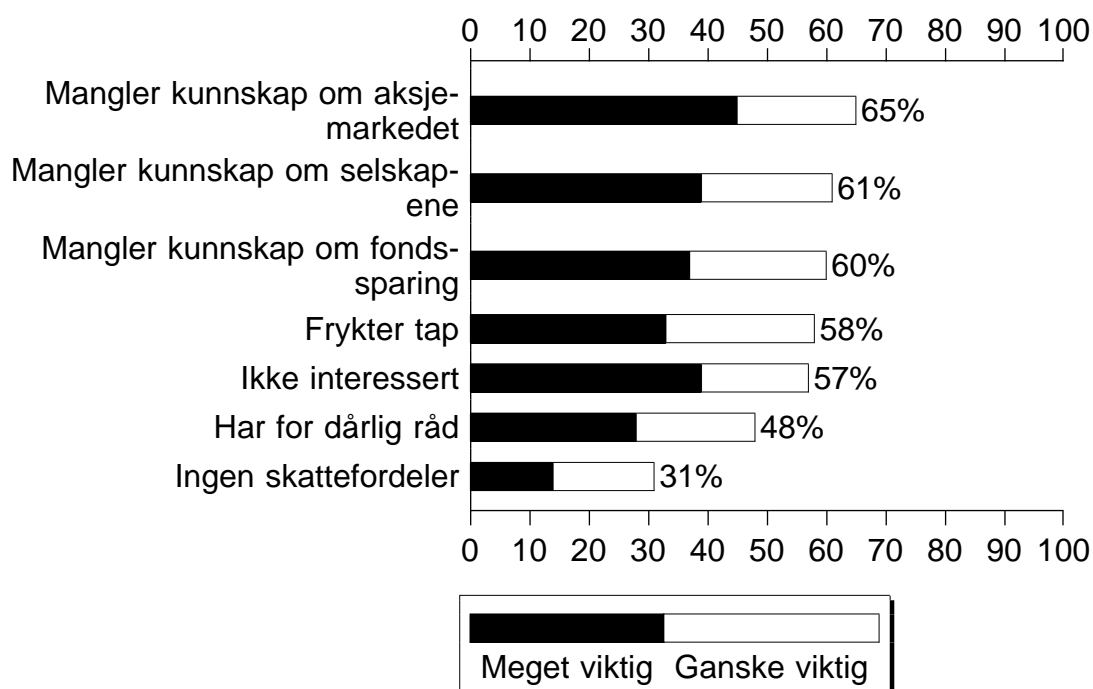
Ganske viktig = 2

Litt viktig = 3

Ikke viktig = 4

I diagrammet nedenfor gjengir vi svarfordelingene ved å vise hvor store andeler som svarer meget eller ganske viktig for hver begrunnelse. Vi har rangert dem etter andelen som svarer "meget + ganske viktig". Legg for øvrig merke til at utskillelsen av de som skulle stilles dette spørsmålet ble gjort på et litt annet grunnlag enn i 2007. Av denne grunn har vi ikke sammenstilt svarene fra de to undersøkelsene, men viser kun årets svarfordelinger.

Hvis du skulle begrunne hvorfor du ikke sparer i aksjer i børsnoterte selskaper eller i fond, hvor viktige er følgende grunner til ikke å spare i aksjer eller fond for deg?

Har ikke aksjer i børsnoterte selskaper (53%). N=544

Etter vår mening viser ovenstående diagram med all ønskelig tydelighet at de som skal promovere aksjesparing har store utfordringer. Vi tolker ovenstående rangering som et uttrykk for at kunnskapen om aksjesparing og fondssparing er svært lav og at frykten for tap er utbredt. Først i annen rekke kommer "har for dårlig råd" som begrunnelse. Spørsmål om skattefordeler forklarer minst. Slik vi ser det, er det basiskunnskaper om aksjer og aksjemarkedet som mangler og vi tror at dette også bidrar til å skape bekymringer for tap.

I den grad vi kan se årets resultater i forhold til 2007, er det påfallende at forskjellene ikke er betydelige. Det er f.eks. ikke noen økning i andelen som svarer at frykt for tap er viktig grunn til ikke å spare i aksjer. Snarere har andelen gått ned fra 70% til 58%! Etter en lang periode med nedgang i markedene og stor usikkerhet, skulle man kanskje vente at andelen økte. Eller er det slik at noen av de som ikke sparer i aksjer eller fond har et rasjonelt syn som sier at risikoen for tap er mindre nå når markedet er lavt, enn det var våren 2007 da markedet var høyt?

INTERESSE FOR ØKT KUNNSKAP OM AKSJEMARKEDET OG AKSJESPARING (Tabell 1023)

Som vi har sett ovenfor, er det påfallende mange som oppgir manglende kunnskap om aksjer og aksjemarkedet som grunn til å ikke spare i aksjer. Spørsmålet er så om det finnes stor interesse i å få økt kunnskap om aksjemarkedet og aksjesparing. Når vi skal studere resultatene, skal vi huske på at befolkningen er delt omtrent i to like store deler når det gjelder å bruke denne spareformen. 53% gjør det ikke, 47% gjør det.

Etter vår mening er det overraskende få som uttrykker interesse for økt kunnskap. Mens bare 6% sier de er meget interessert og 19% sier de er ganske interessert, er det hele 36% som svarer at de ikke er interessert i det hele tatt.

I diagrammet nedenfor ser vi hele svarfordelingen.

Det er helt åpenbart at menn (31%) oftere er interessert enn kvinner (19%) i å få økt kunnskap om aksjemarkedet og aksjesparing. Det kan også se ut til at yngre mennesker er mer interessert enn eldre. Ellers er det bare små forskjeller mellom undergruppene som er analysert. Som en kuriositet vil vi allikevel nevne at hele 40% av de som vil stemme Høyre og 32% av de som vi stemme FrP er interessert i å få økt kunnskap. I motsatt ende finner vi SVs velgere, der bare 10% er interessert i økt kunnskap.

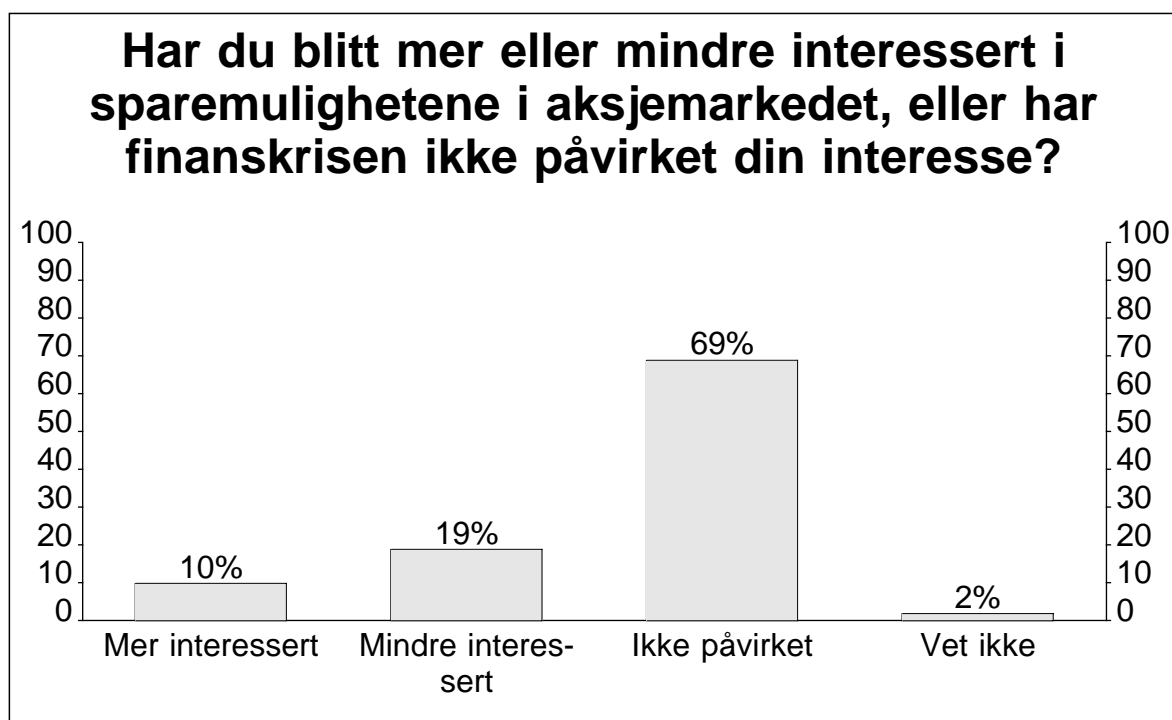
Som man kunne vente, er det større interesse blant dem som allerede sparer i aksjer enn blant de som ikke gjør det. I sistnevnte gruppe er det allikevel 14% som er interessert. De som i særlig grad skiller seg ut ved stor interesse er de som

sparer i aksjer i børsnoterte selskaper. Her er det 47% som er interessert. I de andre gruppene er det 30-40% som er interessert i økt kunnskap om aksjesparing.

FØLGER AV FINANSKRISEN (Tabell 1024-1026)

På bakgrunn av de store rystelser som har funnet sted i markedene siden forrige undersøkelse, og den dramatiske effekt finanskrisen har hatt på verdien av aksjer på verdens børser, er det naturlig å avslutte denne undersøkelsen med noen spørsmål om folks reaksjoner på finanskrisen når det gjelder oppfatning av sparing i enkeltaksjer og aksjefond. Som en innledning til disse spørsmålene ble det lest opp følgende tekst: **Så noen spørsmål om finanskrisen og urolighetene i aksjemarkedet har påvirket din oppfatning av sparing i enkeltaksjer og aksjefond.** . På denne måten ble alle de spurtes oppmerksomhet samlet om finanskrisen på likelydende måte.

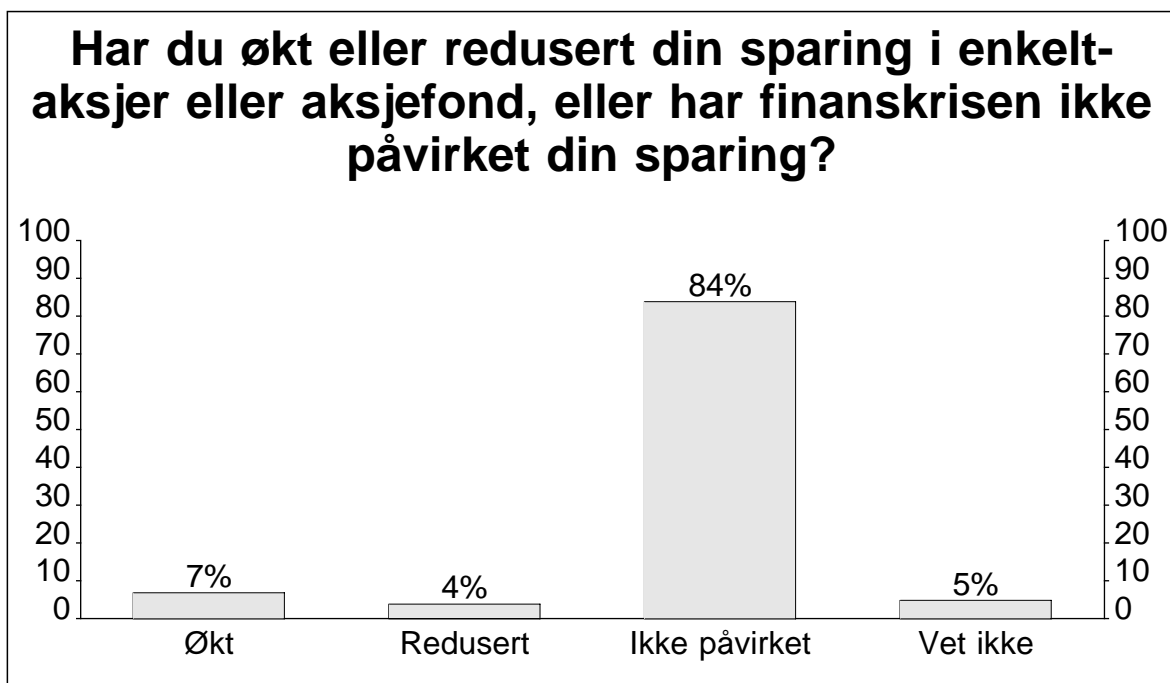
I den grad finanskrisen har påvirket interessen for sparemulighetene i aksjemarkedet, er det i noe større grad i negativ retning enn i positiv. Men vi synes at utslagene er forholdsvis små:

Vi vil tro at de som er blitt mindre interessert i aksjesparing som en følge av finanskrisen, er nok folk som synes de i forsterket grad har fått se hvor risikofyllt aksjesparing kan være, spesielt dersom man følger med markedet ned og så kanskje må selge seg ut. Det som er blitt mer interessert, tenker kanskje mer fremover og ser at når Oslo Børs går fra en indeks på 520 ned til 200, er det et potensial for at den kan gå opp igjen til gamle høyder. Og det gir muligheter! Men vi synes det er litt overraskende at så mange som 7 av 10 ikke har latt seg påvirke av finanskrisen når det gjelder interesse for sparemulighetene i aksjemarkedet.

Menn (13%) har noe hyppigere enn kvinner (7%) blitt mer interessert, men kanskje mest interessant er det at ungdommen i høyere grad (19%) har blitt mer interessert enn mindre interessert (11%). Kanskje finanskrisen har bidratt til at de har fått et lite innblikk i aksjemarkedet som de ellers ikke hadde fått om mediene ikke hadde omtalt det så mye som de har gjort. Det er påfallende at de som allerede sparer i aksjer har blitt mer interessert enn de som ikke sparer i aksjer.

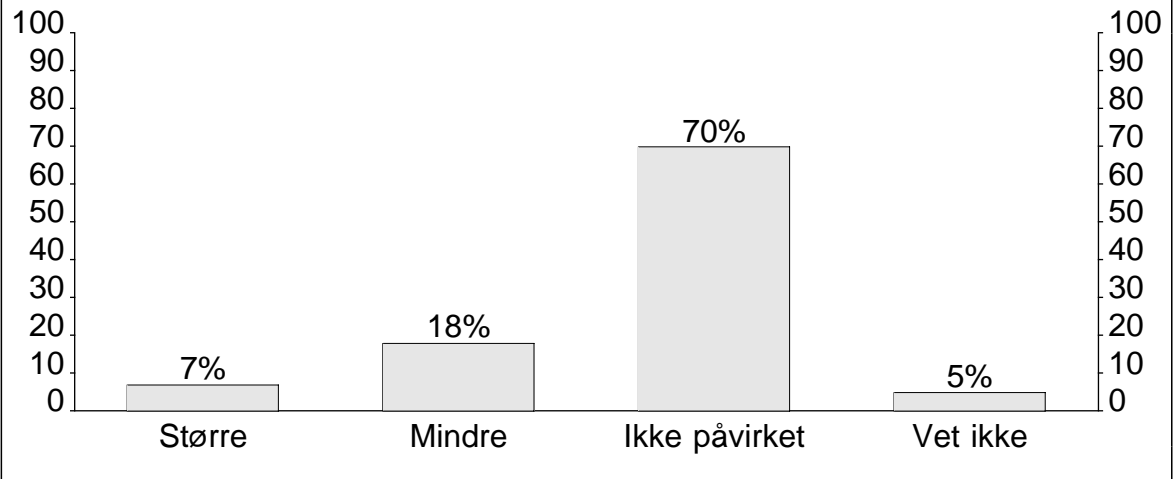
Finanskrisen har ikke hatt stor innvirkning på folks aksjesparing. Bare 7% sier de har økt sin sparing, mens 4% har redusert sparingen.

Når vi studerer undergruppene som er analysert, er det drøye 80% i alle grupper som svarer at finanskrisen ikke har påvirket deres sparing i enkeltaksjer eller aksjefond. Men andelen som har økt sin sparing ligger på 15-18% blant de som allerede sparer i aksjer.

Det siste spørsmålet understøtter det syn at finanskrisen har hatt moderat innvirkning på oppfatningene av sparing i aksjer eller aksjefond. Som vi ser i nedenstående diagram, er det så mange som 7 av 10 som ikke har latt finanskrisen påvirke troen på aksjesparing.

Har du fått større eller mindre tro på at sparing i aksjer eller aksjefond gir god avkastning over tid, eller har finanskrisen ikke påvirket din tro på slik sparing?

Dersom vi skal snakke om noen tendens, er det klart at finanskrisen har svekket folks tiltro til aksjesparing. Det kan vi konkludere med når det er mer enn dobbelt så mange som oppgir at tiltroen er blitt mindre enn større.

TABELLER

Feilmarginer ved rent lotterisk utvalg

Antall observasjoner	Prosentresultat							
	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	40/60	50/50
25	8.6	12.0	14.2	16.0	17.4	18.3	19.6	20.0
50	6.2	8.5	10.1	11.3	12.2	13.0	13.9	14.1
75	5.0	6.9	8.2	9.2	10.0	10.6	11.3	11.5
100	4.4	6.0	7.1	8.0	8.7	9.2	9.8	10.0
150	3.6	4.9	5.8	6.5	7.1	7.5	8.0	8.2
200	3.1	4.2	5.0	5.7	6.1	6.5	6.9	7.1
250	2.8	3.8	4.5	5.1	5.5	5.8	6.2	6.3
300	2.5	3.5	4.1	4.6	5.0	5.3	5.7	5.8
400	2.2	3.0	3.6	4.0	4.3	4.6	4.9	5.0
500	1.9	2.7	3.2	3.6	3.9	4.1	4.4	4.5
600	1.8	2.5	2.9	3.3	3.5	3.7	4.0	4.1
700	1.6	2.3	2.7	3.0	3.3	3.5	3.7	3.8
800	1.5	2.1	2.5	2.8	3.1	3.2	3.5	3.5
900	1.5	2.0	2.4	2.7	2.9	3.1	3.3	3.3
1000	1.4	1.9	2.3	2.5	2.7	2.9	3.1	3.2
1200	1.3	1.7	2.1	2.3	2.5	2.6	2.8	2.9
1400	1.2	1.6	1.9	2.1	2.3	2.4	2.6	2.7
1600	1.1	1.5	1.8	2.0	2.2	2.3	2.4	2.5
2000	0.8	1.3	1.6	1.8	1.9	2.0	2.2	2.2
3000	0.8	1.1	1.3	1.5	1.6	1.7	1.8	1.8

Prosentresultatet pluss/minus feilmarginen i tabellen angir et intervall som med 95% sannsynlighet inneholder det sanne resultat.